
**แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการเก็บรายได้
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกำแพงเพชร**
**The Development Guidelines for Efficiency of Revenue Collection of the Local
Administrative Organizations, Kamphaeng Phet Province**

วาสนา ขอนทอง*

ดร.ปจรรย์ ผลประเสริฐ**

พันเอก ดร.สิทธิเดช วงศ์ปรัชญา***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประสิทธิภาพการเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชร 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะของกฎหมายภาษีอากร พนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร บรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร และโครงสร้างภาษีอากร กับประสิทธิภาพการเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชร 3) หาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม เก็บข้อมูล จำนวน 186 คน และแบบสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 17 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และใช้สถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

*มหบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

**ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำโปรแกรมบริหารทรัพยากรมนุษย์ คณะวิทยาการจัดการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

***อาจารย์ประจำสาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก และ ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชรในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยด้านลักษณะของกฎหมายภาษีอากร โครงสร้างภาษีอากร บรรยาการที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร และพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชร ได้แนวทางที่สำคัญในแต่ละด้าน มีดังนี้

3.1 ปรับปรุงระเบียบ กฎหมายเกี่ยวกับรายได้ของท้องถิ่นให้ทันสมัย ชัดเจน เพื่อที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีแนวทางปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3.2 ปรับปรุงโครงสร้างภาษีให้เป็นระบบ สามารถจัดเก็บได้ถูกต้องและเป็นธรรม ไม่มีความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน

3.3 มีมาตรการจูงใจในการให้ประชาชนเต็มใจชำระภาษี เช่น การจัดทำโครงการภาษีคืนกำไร โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี เป็นต้น

3.4 จัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จากวิทยากรผู้มีความสามารถ เฉพาะด้านที่เกี่ยวกับ กฎหมาย ระเบียบ และความรู้อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บรายได้และการปฏิบัติงาน

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา / การจัดเก็บรายได้ / ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study efficiency of revenue collection of the local administrative organizations, Kamphaeng Phet province. 2) to study the relationship between the input of revenue law, revenue officers, appropriate condition for revenue paying and revenue structure and efficiency of revenue collection of the local administrative organizations, Kamphaeng Phet province. 3) The guidelines to develop efficiency of revenue collection of the local administrative organizations, Kamphaeng Phet province. The research instruments were questionnaires and interview. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, content analysis and Pearson's Product Moment Correlation.

The research findings were as follows:

1. Both in general and each aspect the input that involved with revenue collection were in high level and also the efficiency of revenue collection was in a high level, too.
2. The input of revenue law, revenue structure, appropriate condition for revenue paying and revenue officers was positive relation with the efficiency of revenue collection of the local administrative organizations, Kamphaeng Phet province at significantly different 0.01.
3. The development guidelines for efficiency of revenue collection of the local administrative organizations, Kamphaeng Phet province were shown as follows:
 - 3.1 Low and involved rules should be improved and modern.
 - 3.2 Improved revenue structure into system can utilization correct and justice.
 - 3.3 The organization should motivate people for their willingness of revenue paying such as the project of refunding people's revenue, and increasing revenue collection's efficiency project etc.
 - 3.4 The officers should be trained to know about law and involved knowledge at least once a year.

Key Words : Development Guidelines / Revenue Collection / Efficiency of Revenue

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นับเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทยที่มีการบัญญัติเรื่องการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมในหลายมาตรา โดยเริ่มจากสาระสำคัญที่บรรจุไว้ในมาตรา 78 ซึ่งกำหนดให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งพาตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง และในหมวดว่าด้วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่มาตรา 282 - 290 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหาร การเงินการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ เพื่อพัฒนาการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (โกวิท พวงงาม, 2550, หน้า 257 -265)

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 หมวด 4 แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 30 (4) ได้กำหนดการจัดสรรภาษีและอากร เงินอุดหนุน และรายได้อื่นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทอย่างเหมาะสม โดยในช่วงระยะเวลาไม่เกิน พ.ศ. 2544 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบ และในช่วงระยะเวลาไม่เกิน พ.ศ. 2549 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นคิดเป็นสัดส่วนต่อรายได้ของรัฐบาลในอัตราไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบห้า ทั้งนี้โดยการเพิ่มสัดส่วนตามระยะเวลาที่เหมาะสมแก่การพัฒนา ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินกิจการบริการสาธารณะได้ด้วยตนเอง และโดยการจัดสรรสัดส่วนที่เป็นธรรมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยคำนึงถึงรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นด้วย

ภายหลังเมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 สาระสำคัญเกี่ยวกับการกระจายอำนาจทางการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ถูกบัญญัติให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้นในมาตรา 283 โดยนอกจากจะบัญญัติในเรื่องความเป็นอิสระทางการเงินและการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว ยังกำหนดให้ต้องมีการตรากฎหมายรายได้ท้องถิ่น เพื่อกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีและรายได้อื่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหลักเกณฑ์ที่เหมาะสม ตามลักษณะของภาษีแต่ละชนิด การจัดสรรทรัพยากรในภาครัฐ และการมีรายได้ที่เพียงพอกับรายจ่ายตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคำนึงถึงระดับขั้นการพัฒนาทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น สถานะทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความยั่งยืนทางการคลังของรัฐ ซึ่งการกระจายอำนาจด้านการคลัง (Fiscal Decentralization)

หมายถึง การให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่ม ซึ่งอาจจะมาจากภาษีท้องถิ่น ภาษีแบ่ง เงินอุดหนุน ขณะเดียวกันให้มีการกักและมีอำนาจการใช้จ่ายงบประมาณและการตรวจสอบตามกระบวนการของท้องถิ่น ลดการควบคุมจากรัฐบาล มักดำเนินการพร้อมกับการกระจายอำนาจการบริหารและปกครอง (ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, 2550, หน้า 25 – 26)

จังหวัดกำแพงเพชร เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย การปกครองแบ่งออกเป็น 9 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 79 ตำบล จากสถิติข้อมูลรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 90 แห่ง ประจำปีงบประมาณ 2551 ปรากฏว่า มีรายได้รวมทั้งสิ้น 3,329.33 ล้านบาท ประกอบด้วย รายได้ที่รัฐบาลจัดสรรให้จำนวน 1,806.97 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 54.27 รองลงมาคือ เงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน 1,356.52 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 40.75 และรายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเอง จำนวน 165.84 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.98 (สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร, 2552) แสดงให้เห็นว่ารายได้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บเองเป็นสัดส่วนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับรายได้ทั้งหมด ยังเป็นการสะท้อนความจริงว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังพึ่งพาตนเองไม่ได้ในเชิงรายได้ ยังคงต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาลในอัตราสูง ซึ่งสอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2546, หน้า 264) กล่าวว่า ปัญหาการบริหารรายได้ของท้องถิ่นคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเก็บรายได้ไม่เพียงพอกับการใช้จ่าย สาเหตุเป็นเพราะขีดความสามารถในการจัดเก็บภาษีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่ยังด้อยอยู่มาก ต้องพึ่งพาเงินอุดหนุนจากรัฐบาลในอัตราสูง ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความเป็นอิสระในการดำเนินงาน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้วิจัยต้องศึกษาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชร เพื่อนำผลการศึกษาไปเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติการของระบบการจัดเก็บรายได้ให้มีประสิทธิภาพแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะของกฎหมายภาษีอากร โครงสร้างภาษีอากร บรรยาการที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร และพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร กับประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชร
3. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชร

วิธีการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 186 คน ซึ่งประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และผู้ให้ข้อมูลในการหาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 17 คน ได้แก่ ผู้ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นพนักงานเทศบาล หรือพนักงานส่วนตำบล สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกำแพงเพชรที่ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้มาไม่น้อยกว่า 5 ปี
2. ดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนการคลัง/หัวหน้ากองคลัง สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชร
3. ดำรงตำแหน่งผู้บริหารหรือปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับรางวัลความพยายามในการจัดเก็บภาษี ประจำปี พ.ศ. 2550 และ ประจำปี 2551 ในจังหวัดกำแพงเพชร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปใช้สถิติเชิงพรรณนาคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมานคือ การหาความสัมพันธ์ด้วยสถิติสหสัมพันธ์เพียร์สัน และใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อหาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลการวิจัย

จากผลการวิจัย มีประเด็นที่น่าสนใจซึ่งควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดกำแพงเพชร

1.1 ด้านความถูกต้องครบถ้วนในการจัดเก็บรายได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางมีเพียงข้อเดียวคือ มีการจัดเก็บอากรการฆ่าสัตว์ได้ครบถ้วนตามรายละเอียดผู้แจ้งขออนุญาตฆ่าสัตว์ แสดงว่าในการจัดเก็บอากรการฆ่าสัตว์ยังไม่สามารถจัดเก็บได้ครบถ้วน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้แจ้งขออนุญาตฆ่าสัตว์ แจ้งขอการฆ่าสัตว์ที่ไม่ถูกต้องเพื่อหลบเลี่ยงการเสียภาษี ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ ไกรยุทธ ชิริยานันท์ และคนอื่นๆ (2537, หน้า 4-16) ซึ่งได้กล่าวว่า การฆ่าสัตว์เกิดขึ้นทั้งที่โรงฆ่าสัตว์ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นและโรงฆ่าสัตว์เอกชนที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งขึ้นมา เมื่อความต้องการโรงฆ่าสัตว์มีปริมาณสูงขึ้นตามกำลังซื้อของ

ประชากรและจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น การควบคุมการขอบัตรอนุญาตฆ่าสัตว์และปริมาณการฆ่าของโรงฆ่าสัตว์เอกชนย่อมไม่รัดกุม และไม่แจ้งยอดฆ่าที่แท้จริง

1.2 ด้านความคุ้มค่าของค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บรายได้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดย 3 อันดับแรก ได้แก่รายได้จากการจัดเก็บภาษีสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาเกิดประโยชน์ตรงต่อความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง รายได้จากการจัดเก็บภาษีสามารถนำมาใช้ในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างคุ้มค่า และสามารถบริหารเวลาที่ใช้ไปในการจัดเก็บภาษีได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2543, หน้า 273 – 274) กล่าวว่า ประสิทธิภาพในการจัดเก็บภาษีอากรก็คือ การจัดเก็บภาษีอากรให้ได้เต็มเม็ดเต็มหน่วยหรือไม่มีการรั่วไหล โดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดด้วย ลักษณะความมีประสิทธิภาพของการจัดเก็บภาษีอากรมีความสำคัญ เพราะค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีอากรเปรียบเสมือนเป็นการใช้ปัจจัยการผลิตหรือทรัพยากรอย่างหนึ่ง ซึ่งถ้าใช้จ่ายมากเกินไปก็อาจได้รับประโยชน์น้อยกว่าเมื่อเทียบกับกรณีที่น่าไปใช้ประโยชน์ด้านอื่น

1.3 ด้านมาตรการตรวจสอบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก มีเพียงข้อเดียวที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางคือ มีการปรับปรุงข้อมูลแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินให้เป็นปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังให้ความสำคัญต่อการปรับปรุงข้อมูลแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินไม่มากเท่าที่ควร ทำให้การตรวจสอบยังไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2547, หน้า 401-403) ได้กล่าวว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางรูปแบบอาจไม่มีการสร้างระบบจัดเก็บข้อมูลที่ทันสมัยเช่นเดียวกับเทศบาล เพราะเหตุผลว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดขึ้นใหม่หรือขาดแคลนงบประมาณในการจัดทำ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาลที่ยกฐานะจากสุขาภิบาล เป็นต้น จึงสมควรที่จะได้ชี้แจงถึงคุณประโยชน์ของการสร้างระบบข้อมูลแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินที่ครบถ้วนและทันสมัยเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกองค์กรมีข้อมูลเกี่ยวกับภาษีอากรให้ครบถ้วนและทันสมัย เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บรายได้ของท้องถิ่นที่ครบถ้วนมีประสิทธิภาพ

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชร

2.1 ด้านลักษณะของกฎหมายภาษีอากร พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับภาษีอากรของท้องถิ่นไม่เอื้อต่อการหลบเลี่ยงภาษีของผู้เสียภาษี อยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าระเบียบ ข้อบังคับ เกี่ยวกับภาษีอากรของท้องถิ่นยังเอื้อต่อการหลบเลี่ยงภาษีของประชาชน เป็นเพราะกฎหมายยังมีช่องทางให้หลีกเลี่ยงได้ ซึ่งเกิดจากการที่ผู้บริหารของท้องถิ่นยังไม่ดำเนินการจริงจังกับผู้ที่ไม่ชำระภาษีเพราะกลัวเสียคะแนนความนิยม หรือเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้าน

จัดเก็บรายได้ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อเร่งรัดการจัดเก็บ ซึ่งสอดคล้องกับไกรยุทธ ชิริยานันท์ และคนอื่นๆ (2537, หน้า 4-16) ที่ได้กล่าวถึง การเก็บภาษีในระดับท้องถิ่นโดยผู้บริหารท้องถิ่นที่ได้รับตำแหน่งจากการลงคะแนนของชาวบ้าน ช่อมทำให้ผู้บริหารกังวลกับการเสียคะแนนนิยมที่ได้รับจากประชาชนและอาจเสียตำแหน่งไปในที่สุดเมื่อไม่ได้รับการเลือกตั้ง ความพยายามในการจัดเก็บภาษีให้น้อยเท่าที่จำเป็น และการลดหย่อนเพื่อเป็นการเอาใจประชาชนในท้องถิ่น จึงเป็นเหตุการณ์ปกติ ประสิทธิภาพการจัดเก็บจึงหย่อนยาน เจ้าหน้าที่ในระดับปฏิบัติย่อมไม่อยู่ในวิสัยที่จะจริงจังกับหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีตามไปด้วย

2.2 ด้านโครงสร้างภาษีอากร พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า โครงสร้างภาษีอากรสามารถลดความซ้ำซ้อนของการจัดเก็บภาษี และโครงสร้างภาษีมีการปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างภาษียังมีความซ้ำซ้อนและไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2543, หน้า 278) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาและอุปสรรคของการจัดเก็บภาษีอากรของไทยว่า ระบบภาษีอากรของไทยไม่มีการเปลี่ยนแปลง ในแง่ของชนิดภาษีที่เรียกเก็บมาเป็นเวลานาน การเปลี่ยนแปลงของรายได้ภาษีอากรจึงขึ้นอยู่กับ การปรับอัตราภาษีหรือการขยายฐานภาษีของภาษีแต่ละชนิด กลุ่มผู้รับภาระภาษีจึงไม่กระจาย จึงควรมีการจัดเก็บภาษีใหม่ ๆ เช่น ภาษีมรดก ภาษีผลได้จากทุน เป็นต้น เพื่อกระจายภาระภาษี และสุกวัฒน์ ปภัสสรากาญจน์ (2545, หน้า 96 – 97) ซึ่งกล่าวว่า โครงสร้างภาษีที่มีความยืดหยุ่น (Elasticity) จะสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจได้ดี ระบบภาษีอากรแบบก้าวหน้าภายใต้สภาวะเศรษฐกิจที่กำลังเจริญเติบโตประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้อัตราภาษีเพิ่มเร็วกว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้น อัตราภาษีดังกล่าวมีผลให้รายได้ของประชาชนไม่เพิ่มสูงมากจนเป็นเหตุของความเปลี่ยนแปลงการบริโภคไปในทางฟุ่มเฟือย ขณะเดียวกัน จะสามารถรักษาระดับของสถานะเงินเพื่อไม่ให้สูงมากนัก ทางตรงกันข้าม สภาวะเศรษฐกิจถดถอย ระบบโครงสร้างจะมีผลต่ออัตราภาษีที่ลดลงในอัตราที่เร็วกว่าการลดลงของรายได้ ทำให้ผู้เสียภาษียังคงมีความสามารถในการเสียภาษีและมีพฤติกรรมทางเศรษฐกิจที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปมากนัก

2.3 ด้านบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวก รวดเร็วและถูกต้อง อยู่ในระดับปานกลาง และค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีการมอบใบประกาศเกียรติคุณให้แก่ผู้ชำระภาษีครบถ้วนตามกำหนดเวลา แสดงว่าการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ยังไม่สามารถอำนวยความสะดวก รวดเร็วและถูกต้องเท่าที่ควร ซึ่ง วีระศักดิ์ เครือเทพ (2548, หน้า 262 - 264) ได้กล่าวว่า การจัดเก็บภาษีอากรจะต้องมีการจัดทำทะเบียนรายชื่อผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรแต่ละประเภทตามที่กฎหมายกำหนด มีข้อมูลที่แสดงถึงรายชื่อบุคคลผู้มีหน้าที่เสียภาษีอากรในประเภทต่าง ๆ กำหนดระยะเวลาในการจัดเก็บภาษี ข้อมูลที่แสดงถึงกิจกรรม ทรัพย์สิน

หรือสิ่งของที่ถูกรับ เป็นฐานภาษี หลักฐานที่แสดงถึงผลการจัดเก็บภาษีย้อนหลัง เป็นต้น ทะเบียนภาษีอาจอยู่ในรูปเอกสารบัญชีรายชื่อ ในรูปฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือฐานข้อมูลอื่นที่สามารถใช้ในการติดตามการเสียภาษีอากรได้

2.4 ด้านพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารของท้องถิ่นมีคำสั่งให้พนักงานผู้จัดเก็บภาษีได้ดำเนินการจัดประชุม ชี้แจง ให้ความรู้แก่ประชาชน ก่อนดำเนินการเก็บภาษีในแต่ละปี และมีการปรับอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ให้เพียงพอกับปริมาณงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าการประชุมชี้แจง ให้ความรู้ในการชำระภาษีแก่ประชาชนไม่เพียงพอ และเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้มีไม่เพียงพอต่อการะงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ แสงฉาย (2545, หน้า 69 - 70) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูน พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดเก็บภาษีคือ ประชาชนขาดความเข้าใจเรื่องภาษี ประชาชนบางกลุ่มหรือบางคนยังไม่เข้าใจว่าภาษีคืออะไร ทำให้ต้องเสียภาษี และเมื่อเสียภาษีแล้วจะได้ประโยชน์อะไรบ้าง ส่วนด้านบุคลากรที่ทำหน้าที่จัดเก็บภาษียังมีน้อยเกินไปทำให้การจัดเก็บภาษีไม่ทั่วถึงและครอบคลุมเนื่องจากเทศบาลมีข้อจำกัดในเรื่องของจำนวนบุคลากรซึ่งในการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาลในด้านการบริหารงานบุคคลมีระเบียบกำหนดค่าใช้จ่ายด้านบุคลากรไม่ให้เกิน 40 % ของรายได้ทั้งหมด หรือบางครั้งผู้บริหารคิดว่ารายได้จากภาษีที่จัดเก็บเองมีจำนวนน้อยเกินไปอาจมีรายได้จากด้านอื่นซึ่งมีปริมาณมากกว่าและค่อนข้างแน่นอน จึงไม่ให้ความสำคัญกับบุคลากรด้านการจัดเก็บรายได้ทำให้บุคลากรในการจัดเก็บรายได้มีน้อย

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยด้านลักษณะของกฎหมายภาษีอากร โครงสร้างภาษีอากร บรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร และพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากรกับประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า

3.1 ปัจจัยด้านลักษณะของกฎหมายภาษีอากร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2543, หน้า 274) ที่กล่าวว่า ลักษณะของกฎหมายต้องง่ายและสะดวกต่อการประเมินภาษีของผู้เสียภาษี ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการกำหนดความมีประสิทธิภาพของการจัดเก็บภาษี

3.2 ปัจจัยด้านโครงสร้างภาษีอากร มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2543, หน้า 274) ที่กล่าวว่า โครงสร้างภาษีอากรถือว่ามีความสำคัญมาก ทั้งนี้เนื่องจากโครงสร้างภาษีอากรเป็นสิ่งที่เอื้ออำนวยในแง่ความสะดวกและเข้าใจง่ายในทางปฏิบัติทั้งผู้จัดเก็บและผู้

เสียภาษี และก่อให้เกิดความเป็นธรรม เมื่อภาษีอากรมีโครงสร้างที่ดี โดยเฉพาะการลดความซ้ำซ้อนของการจัดเก็บหรือที่เรียกว่าภาษีทับถมทวี อันจะมีผลให้ภาระภาษีเหมาะสมอยู่ในวิสัยที่ผู้เสียภาษีรับได้ และส่งผลขึ้นสุดท้ายคือลดการหลบเลี่ยงภาษีให้น้อยลง เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดเก็บภาษี

3.3 ปัจจัยด้านบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จันทนา จันทรแก้ว (2550, หน้า 40) พบว่าปัญหาจากการบริหารงานด้านวัสดุอุปกรณ์ที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุกขนาดประสบในลักษณะเดียวกันคือ อุปกรณ์สำนักงานมีไม่เพียงพอในการใช้ปฏิบัติงานจัดเก็บรายได้ มียานพาหนะไม่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงานจัดเก็บรายได้ สภาพห้องทำงานที่ไม่เหมาะสม และไม่ค่อยมีการใช้คอมพิวเตอร์มาเป็นเครื่องมือในการจัดเก็บรายได้ แสดงให้เห็นว่าสภาพการนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวก สถานที่ที่มีความสะดวกสบาย จะมีส่วนทำให้ประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้เพิ่มขึ้น

3.4 ปัจจัยด้านพนักงานผู้จัดเก็บภาษีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับ พูนศรี สงวนชีพ และ พงศ์สัมพันธ์ ศรีสมทรัพย์ (2538, หน้า 215) ได้กล่าวว่า บุคคลในการบริหาร เป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารภาษีอากรที่สามารถทำให้การบริหารภาษีอากรมีประสิทธิภาพ ซึ่งผลการวิจัยของ ณรงค์ เขมวรัตน์ (2539, หน้า 150) เสนอว่า ปัจจัยด้านเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับคุณภาพในการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่จะเป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรงในเรื่องการจัดเก็บรายได้ รวมทั้งเป็นผู้ให้บริการโดยตรงกับประชาชน

4. แนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในจังหวัดกำแพงเพชร

4.1 ด้านลักษณะของกฎหมายภาษีอากร จากการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดในด้านนี้ คือปรับปรุงระเบียบกฎหมายเกี่ยวกับรายได้ของท้องถิ่น ให้ทันสมัย ชัดเจน เพื่อที่จะให้ผู้ปฏิบัติงานมีแนวทางปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน มีการออกข้อบังคับของท้องถิ่น เช่น ข้อบังคับกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ได้แก่ สถานมั่ว โรงงานหน่อไม้ เป็นต้น และควรกำหนดหลักเกณฑ์การประเมินภาษีบำรุงท้องที่ และภาษีโรงเรือนและที่ดินใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับความเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ระเบียบ กฎหมายเกี่ยวกับรายได้ของท้องถิ่นบางตัว ใช้มาเป็นระยะเวลานาน ไม่มีการปรับปรุงให้ทันสมัย เช่น พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 ฯลฯ ซึ่งสอดคล้องกับ ไกรยุทธ ธีรียานันท์ และคน

อื่นๆ (2537, หน้า 4-16) กล่าวว่า ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับภาษีโรงเรือนและที่ดิน คือราคาราคาปานกลางของที่ดินไม่ทันสมัย ไล่ไม่ทันมูลค่าของที่ดินที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในประเทศไทยเพราะความเจริญทางเศรษฐกิจ

4.2 ด้านโครงสร้างภาษีอากร จากการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดในด้านนี้ คือปรับปรุงโครงสร้างภาษีให้เป็นระบบสามารถจัดเก็บได้ถูกต้องและเป็นธรรม ไม่มีความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน และมีการปรับปรุงอัตราการจัดเก็บภาษีให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน และเป็นไปได้ ซึ่งไกรยุทธ ชิริยานันท์ และคนอื่นๆ (2537, หน้า 4-16) เสนอว่า อัตราภาษีป้าย ควรหรือไม่ที่จะกำหนดในลักษณะที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน สามารถเรียกเก็บภาษีในอัตราที่แตกต่างกันได้ และ ผลการวิจัยของ ภัทริน เขมะสุนันท์ (2543, หน้า 64 – 65) เสนอว่า ควรปรับปรุงพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พ.ศ. 2475 พระราชบัญญัติภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2516 พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. 2510 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2534 ใหม่ เพื่อกำหนดวิธีปฏิบัติงานและอัตราภาษีที่จัดเก็บให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจของปัจจุบัน

4.3 ด้านบรรยากาศที่เอื้ออำนวยให้ปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร จากการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดในด้านนี้ คือควรมีมาตรการจูงใจในการให้ประชาชนเต็มใจชำระภาษี เช่น การจัดทำโครงการภาษีคืนกำไร โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี เป็นต้น ผู้บริหารท้องถิ่นควรมีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่ประชาชนในพื้นที่ว่าภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บได้นั้น นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และสะท้อนกลับในรูปแบบของบริการสาธารณะ และมีการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ควรมีข้อมูลที่เปลี่ยนผู้ถือครองที่ดิน อาคาร ป้าย โดยขอความร่วมมือจากเจ้าของทรัพย์สินที่เปลี่ยนแปลง และจากสำนักงานที่ดิน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อความถูกต้องของข้อมูล ซึ่งผลการวิจัยของ พรศิริ มั่นปาน (2550, หน้า 137) ได้ประเมินความเหมาะสมของปัจจัยเบื้องต้นของระบบการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองแม่สอด ด้านข้อมูลรายละเอียดทรัพย์สินของประชาชนผู้ที่อยู่ในเกณฑ์เสียภาษี ประกอบด้วย ข้อมูลภาษีโรงเรือนและที่ดิน ข้อมูลภาษีป้าย และข้อมูลภาษีบำรุงท้องที่พบว่า ผลการประเมินแสดงว่าไม่เหมาะสม คือมีการปรับข้อมูลรายละเอียดที่ดินที่อยู่ในข่ายต้องชำระภาษีให้เป็นปัจจุบันครบถ้วน เพราะข้อมูลการเปลี่ยนแปลงผู้ถือกรรมสิทธิ์ หรือการแบ่งแยก จะถูกนำมาปรับลงในทะเบียนทรัพย์สิน ภายในเดือนถัดไป จึงทำให้ข้อมูลไม่ทันสมัยเท่าที่ควร และผลการวิจัยของ จุฬพร พิมพะนิตย์ (2549, หน้า 74) ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวไว้ว่าควรจัดสรรงบประมาณซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์เพิ่มเติม ควรปรับปรุงระบบแผนที่ภาษีให้สามารถใช้งานได้อย่างสมบูรณ์ และควรจัดวัสดุ อุปกรณ์ในการประชาสัมพันธ์การจัดเก็บรายได้

4.4 ด้านพนักงานผู้จัดเก็บภาษีอากร จากการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดในด้านนี้ คือ มีการจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง จากวิทยากรผู้มีความสามารถ เฉพาะด้านที่เกี่ยวกับ กฎหมาย ระเบียบ และความรู้อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บรายได้และการปฏิบัติงาน ฯลฯ ควรมุ่งเน้นให้พนักงานทุกคน สร้างจิตอาสา ด้านการให้บริการ มีความเสมอภาคไม่เลือกปฏิบัติกับบุคคลใด บุคคลหนึ่ง เพื่อให้ผู้มาชำระภาษีมีความประทับใจ และมีการสรรหา คัดเลือก เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้ ที่มีคุณลักษณะที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี รอบคอบ อารมณ์เย็น เพราะต้องชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้สามารถจัดเก็บรายได้ได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วย หากได้รับการส่งเสริม พัฒนาความสามารถ เกิดความรู้ความเข้าใจกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการต่าง ๆ เกี่ยวกับรายได้ของท้องถิ่น เพิ่มเทคนิคใหม่ ๆ ในการจัดเก็บรายได้ ซึ่งผลการวิจัยของ จุฬารัตน์ (2549, บทคัดย่อ) ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการจัดเก็บรายได้ด้านบุคลากรว่า ควรจัดให้มีการฝึกอบรมความรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ เพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจในบทบาท และการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับการจัดเก็บรายได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 มีการตราพระราชบัญญัติรายได้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่ในการจัดเก็บรายได้ซึ่งมีความเฉพาะเจาะจงภายในพื้นที่ กำหนดอัตราภาษี และค่าธรรมเนียมให้มีความยืดหยุ่นตามความเหมาะสมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท ภายใต้กรอบกฎหมายที่รัฐบาลกำหนดให้

1.2 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรกำหนดระเบียบ ข้อบังคับเกี่ยวกับภาษีอากรของท้องถิ่น ให้รัดกุม ไม่เอื้อต่อการหลบเลี่ยงภาษีของผู้เสียภาษี

1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดทำแผนพัฒนาประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ประจำปี โดยกำหนดแนวทางปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เพื่อพัฒนาศักยภาพในการจัดเก็บรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

2.1 จากผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ด้านพนักงานผู้จัดเก็บภาษี ในเรื่องของอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ควรมีการกำหนดกรอบอัตราค่าจ้างเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้ให้เพียงพอกับปริมาณงานด้านการจัดเก็บรายได้ รวมทั้งการจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านจัดเก็บรายได้

2.2 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษี เช่น โครงการให้รางวัลแก่ผู้ที่มาชำระภาษีตามกำหนด โดยคัดเลือกจากผู้ที่ยื่นแบบและชำระภาษีตามระยะเวลา การขยายเวลาการให้บริการในวันหยุดราชการ และช่วงพักกลางวัน การออกหน่วยบริการรับชำระภาษีเคลื่อนที่ การเปิดช่องทางให้สามารถชำระภาษีผ่านทางไปรษณีย์ หรือธนาคาร เพื่อลดขั้นตอนในการปฏิบัติงาน

2.3 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรปรับปรุงข้อมูลแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินที่มีอยู่ให้เป็นปัจจุบัน เพราะเป็นเครื่องมือที่จะทำให้การจัดเก็บภาษีเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง และครบถ้วน

2.4 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรจัดให้มีบุคลากรฝ่ายกฎหมาย เพื่อดำเนินการเร่งรัดการจัดเก็บรายได้ สามารถดำเนินคดีสำหรับผู้ที่ไม่ชำระหรือหลีกเลี่ยงการเสียภาษี

2.5 ควรจัดให้มีการประชุมระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อชี้แจงว่าทั้งกำนัน และผู้ใหญ่บ้านจะสามารถเป็นผู้ช่วยในการติดตามเร่งรัดการจัดเก็บภาษีโดยเงินภาษีที่เก็บมาได้นั้น จะมีส่วนแบ่งที่ได้รับจากการจัดเก็บภาษี จะทำให้เป็นการสร้างแรงจูงใจให้มีการเร่งรัดประชาชนในหมู่บ้านของตนเองให้มาชำระภาษี หรืออาจจะมีการแจกเกียรติบัตร หรือรางวัลผู้ใหญ่บ้านดีเด่น ฯลฯ สำหรับหมู่บ้านที่มีผู้ค้างชำระภาษีน้อยที่สุด

2.6 ผู้บริหารท้องถิ่นควรดำเนินการประชุม ชี้แจงประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แก่ประชาชน ก่อนการดำเนินการเก็บภาษีในแต่ละปี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาการประเมินระบบการจัดเก็บภาษีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชร
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่อาจมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการจัดเก็บรายได้ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดกำแพงเพชร

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2550). การปกครองท้องถิ่นไทย. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- ไกรยุทธ ชิริยานันท์ และอื่นๆ. (2537). รายงานการวิจัย เรื่องแนวทางการปรับปรุงการจัดเก็บภาษีและการจัดหารายได้ของหน่วยการปกครองท้องถิ่น. สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จันทนา จันทรแก้ว. (2550). ปัญหาการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลในกิ่งอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- จุฬาร พิมพะนิษฐ์. (2549). ปัญหาการจัดเก็บรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลอุบล อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ณรงค์ เขมวีรัตน์. (2539). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการจัดเก็บรายได้ของเทศบาล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2550). การคลังท้องถิ่น รวบรวมบทความวิจัยเพื่อเพิ่มพลังให้ท้องถิ่น. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พี.เอ. ลิฟวิ่ง.
- ท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร, สำนักงาน. (2552). ข้อมูลรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ 2551. กำแพงเพชร: สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดกำแพงเพชร.
- พรศิริ มั่นปาน. (2550). การประเมินระบบการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองแม่สอด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พูนศรี สงวนชีพ และพงศ์สันต์ ศรีสมทรัพย์. (2538). การบริหารการคลังและกระบวนการงบประมาณ. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์.
- ภัทริน เขมะสุนันท์. (2543). ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดเก็บภาษีของกรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วีระศักดิ์ เครือเทพ. (2548). การบริหารภาษีอากรและรายได้ของรัฐ : หลักการและแนวปฏิบัติสำหรับนักรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพฯ: โครงการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภวัฒน์ ปกัศตรากาญจน์. (2545). แนวคิดและกระบวนการบริหารงานคลังและงบประมาณ. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2543). เอกสารการสอนชุดวิชา การคลังและงบประมาณ. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

_____. (2547). เอกสารการสอนชุดวิชา การบริหารท้องถิ่น. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สุพจน์ แสงฉาย. (2545). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีของเทศบาลเมืองลำพูน. การค้นคว้าแบบ
อิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.